

УДК 365.007.001

КОНКУРЕНТНИЙ СТАТУС ПІДПРИЄМСТВА: МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ІННОВАЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ

Ус Ю. В., к.е.н., доцент (ХНЕУ ім.С.Кузнеця)

У статті удосконалено методичний інструментарій інноваційного управління конкурентним статусом підприємства. Визначено, що для прийняття рішень інноваційного управління конкурентним статусом підприємства, необхідно пройти декілька етапів, спочатку виявити інноваційні чинники, які мають вплив на підприємство, згрупувати інноваційні чинники для подальшої їх оцінки, щоб з'ясувати як саме вони впливають. Спрогнозувати рівень конкурентного статусу після зміни впливу інноваційних чинників та розробити заходи щодо підвищення рівня конкурентного статусу, розрахувати витрати на реалізацію цих інноваційних заходів та вибрати інноваційні критерії, завдяки яким буде зрозуміло чи є дієвою відповідна методика. На останніх етапах необхідно оцінити чи є ефективними розроблені інноваційні заходи та прийняти стратегічне рішення щодо реалізації чи зміни комплексу заходів для підвищення рівня конкурентного статусу відповідного підприємства.

Ключові слова: оцінка, методика, рівень, конкурентний статус, управлінське рішення, інновації.

КОНКУРЕНТНЫЙ СТАТУС ПРЕДПРИЯТИЯ: МЕТОДИЧЕСКИЙ ИНСТРУМЕНТАРИЙ ИННОВАЦИОННОГО УПРАВЛЕНИЯ

Ус Ю. В., к.э.н., доцент (ХНЭУ им.С.Кузнеця)

В статье усовершенствован методический инструментарий инновационного управления конкурентным статусом предприятия. Определено, что для принятия решений инновационного управления конкурентным статусом предприятия, необходимо пройти несколько этапов, сначала выявить инновационные факторы, которые влияют на предприятие, сгруппировать инновационные факторы для последующей их оценки, чтобы выяснить, как они влияют. Спрогнозировать уровень конкурентного статуса после изменения влияния инновационных факторов, разработать мероприятия по повышению уровня конкурентного статуса, рассчитать затраты на реализацию этих инновационных мероприятий и выбрать инновационные критерии, благодаря которым будет понятно является ли действенной соответствующая методика. На последних этапах необходимо оценить эффективны ли разработанные инновационные мероприятия и принять стратегическое решение о реализации или изменения комплекса мер по повышению уровня конкурентного статуса соответствующего предприятия.

Ключевые слова: оценка, методика, уровень, конкурентный статус, управленческое решение, инновации.

STATUS OF COMPETITIVE ENTERPRISE: INNOVATION MANAGEMENT METHODOLOGICAL TOOLS

Uss Y., Ph.D., associate professor (KhNUE im.S.Kuznetsya)

Article methodical toolkit of innovative management competitive status of the company. Determined that the decision-making innovation management competitive status of the company, you have several stages, first identify innovative factors that affect the company, innovative group factors for further assessment to ascertain how they affect. Predict the level of competitive status after the change factors and the impact of innovation on this basis using methods to develop measures to enhance the competitive status, calculate the cost of implementing these innovative measures and innovative choose the criteria by which it will be clear whether the relevant effective method. In the last stages necessary to assess whether effective and innovative measures designed to take the strategic decision to implement or change a set of measures to enhance the competitive status of the undertaking.

Keywords: *evaluation, methodology, level, competitive status, management solutions and innovations.*

Постановка проблеми. Інноваційне функціонування підприємств неможливо саме по собі без урахування інноваційної діяльності конкурентів, які є ланками одного ланцюга - економіки. Життя в умовах інноваційної конкурентної боротьби - неодмінний інноваційний фактор, що визначає саме право на існування підприємства. Але не існує єдиної методики оцінки конкурентного статусу підприємства. Це обумовлено неоднозначністю розуміння самого поняття, і, поза сумнівом, спричиняє неоднозначність методичного інструментарію інноваційного управління підприємством. Саме тому інноваційний динамізм ринкових відносин в Україні призвів не тільки до насичення багатьох сегментів ринку, а й до появи нових ринкових ніш, що загостило конкурентну інноваційну боротьбу. Посилення конкурентного статусу підприємств на різних ринках товарів і послуг поставило релевантне питання про дослідження основних інноваційних характеристик конкурентного статусу та факторів, що впливають на їх інноваційні можливості підвищення статусу підприємств в умовах глобалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Широке коло питань, пов'язаних із дослідженням управління конкурентним статусом підприємства, знайшло відображення в роботах багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів. Але, на сьогодні немає ефективно сформованого методичного інструментарію інноваційного управління конкурентним статусом підприємства.

Постановка мети. Метою статті є удосконалення методичного інструментарію інноваційного управління конкурентним статусом підприємства.

Виклад основного матеріалу. На даний момент гостро стоїть питання організації конкурентного статусу на вітчизняних підприємствах. По-перше, це пов'язано із включенням України до європейського економічного простору. Оскільки наша держава належить до постіндустріальних країн, то має місце певне відставання у системі фінансового менеджменту українських підприємств у порівнянні з міжнародними організаціями. Назріває потреба вивчення світового досвіду розробки фінансових прогнозів, а також поліпшення на цій основі власних механізмів прогнозування.

По-друге, на сьогоднішній день в національній економіці відбуваються кризові явища. Вони пов'язані зі значною інфляцією, зменшенням доходів населення та загальним спадом економіки. Особливо негативно це позначається на фінансовій сфері діяльності організацій. Для підприємств ця криза має такі наслідки як значне збільшення операційних витрат, підвищення ціни фінансування, скорочення попиту на продукцію, недоступність кредитів та інше.

У таких умовах для будь-якого підприємства дуже важливою є наявність сучасної та потужної системи конкурентного статусу, яка б дозволила з максимальною точністю передбачити варіанти стану підприємства у майбутньому в умовах середовища, яке швидко змінюється.

Отже, підвищена увага до питання організації конкурентного статусу пояснюється необхідністю вдосконалення даних систем з метою забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на європейському ринку, а також наявністю нестабільних економічних умов функціонування українських підприємств.

Більшість авторів наголошує на тому, що конкурентний статус на підприємстві виступає не тільки як самостійний процес, але й є невід'ємною частиною процесу планування, його початковим етапом. Функції фінансового прогнозування конкурентного статусу здебільшого зводяться до передбачення варіативних станів та можливих інноваційних шляхів розвитку організації у довгостроковій перспективі.

Перелік завдань конкурентного статусу на підприємстві зводиться до [5-6]:

1) вивчення прогнозної документації для визначення додаткового фінансування, яке буде необхідне підприємству в майбутньому для очікуваного збільшення виробництва;

2) визначення інноваційного очікуваного зростання обсягу фінансових ресурсів у прогнозному періоді;

3) визначення напрямів найефективнішого використання фінансових ресурсів;

4) виявлення можливих джерел формування фінансових ресурсів.

Тобто, спираючись на наведений вище матеріал, перелік основних завдань, які обов'язково повинні виконуватися сучасною системою конкурентного статусу на підприємстві має вигляд:

- визначення очікуваного конкурентного стану фінансових засобів у прогнозному періоді;

- визначення шляхів раціонального і ефективного застосування фінансових ресурсів;

- виявлення потенційних резервів формування і збільшення фінансових ресурсів з метою здійснення розширеного відтворення;

- здійснення контролю за конкурентним станом та використанням фінансових ресурсів.

Методичний інструментарій інноваційного управління конкурентним статусом представлено на рис. 1.

Для визначення методів підвищення конкурентного статусу підприємства необхідно обґрунтоване та достовірне його оцінювання. Завдяки багатоваріантності формування конкурентного статусу підприємства його діагностика стає складовою процесу інноваційного стратегічного планування, що пов'язано з потребою у розробці інноваційних управлінських рішень щодо характеру та напрямів діяльності підприємства [3-4].

У процесі діагностики визначається ступінь досягнення критерію задоволення всіх зацікавлених сторін ринкового сегмента. Виходячи з цього, діагностику конкурентного статусу підприємства визнано засобом створення інформаційно-аналітичної основи для розробки і

прийняття інноваційних управлінських функціонування підприємства на ринку [5, рішень щодо забезпечення умов 7].

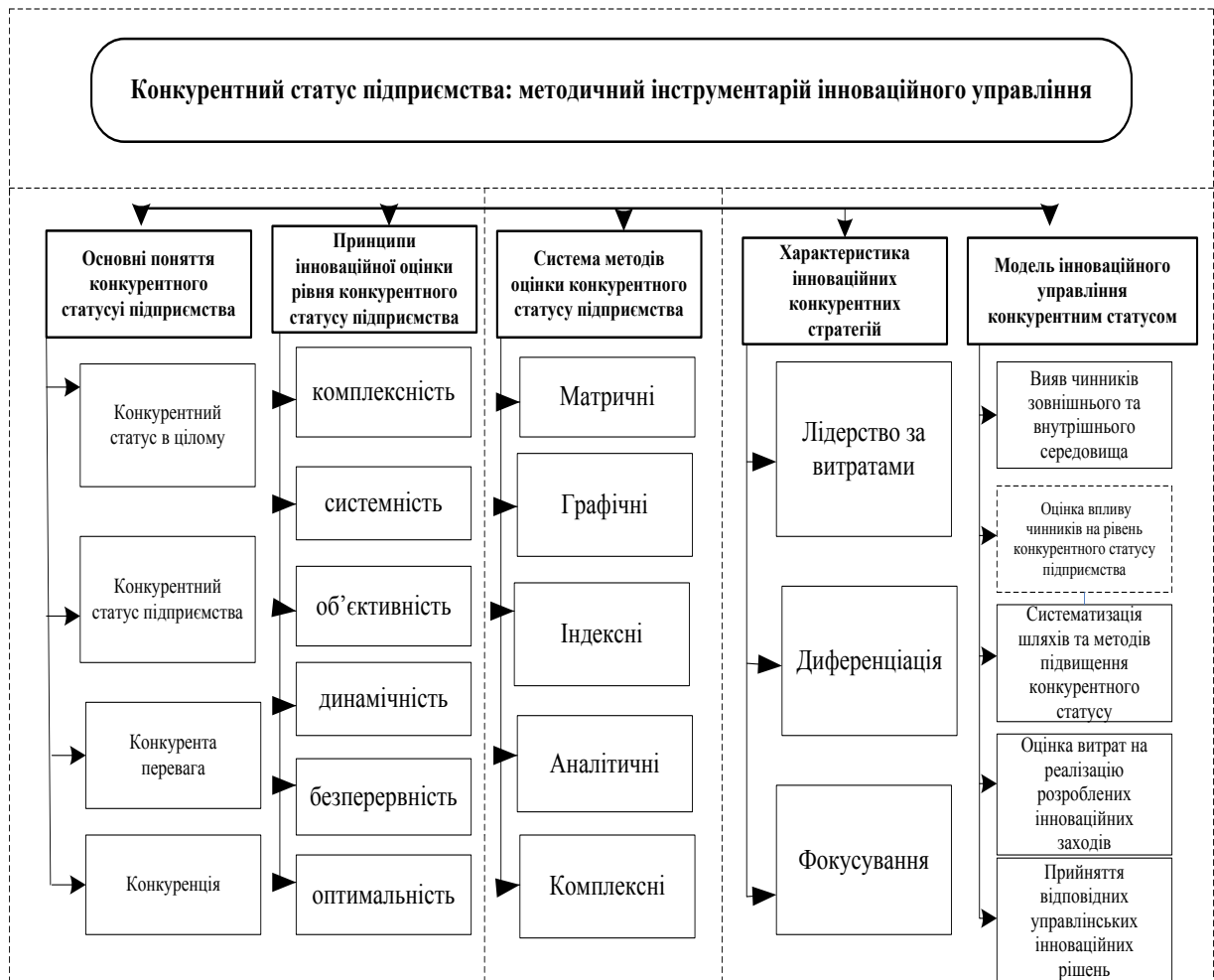

Рис. 1. Конкурентний статус підприємства: методичний інструментарій інноваційного управління

Для прийняття рішень щодо підвищення рівня конкурентного статусу підприємства необхідно пройти декілька етапів (рис.2), спочатку виявити інноваційні чинники, які мають вплив на підприємство, згрупувати інноваційні чинники для подальшої їх оцінки, щоб з'ясувати, як саме вони впливають. Спрогнозувати рівень конкурентного статусу після зміни впливу інноваційних чинників та, виходячи з цього, за допомогою методів розробити заходи

щодо підвищення рівня конкурентного статусу, розрахувати витрати на реалізацію цих інноваційних заходів та вибрати інноваційні критерії, завдяки яким буде зрозуміло чи є дієвою відповідна методика. На останніх етапах необхідно оцінити, чи є ефективними розроблені інноваційні заходи та прийняти стратегічне рішення щодо реалізації чи зміни комплексу заходів для підвищення рівня конкурентного статусу відповідного підприємства.

Рис.2. Етапи інноваційного управління конкурентним статусом підприємства

Висновки. При сучасному темпі інноваційного розвитку економіки країни підприємства повинні приділяти максимальну увагу рівню свого конкурентного статусу, й бути максимально гнучкими та реагувати на інноваційні зміни умов їх функціонування, концентруватися на досягненні максимального рівня конкурентних переваг. Конкурентний статус підприємства виступає критерієм ефективності здійснення фінансово-господарської діяльності, передумовою його розвитку та успіху на ринку. Тому оцінка рівня конкурентного статусу – одне з актуальних питань в системі управління будь-якого підприємства. Оцінка конкурентного статусу дозволяє виявити реальні шанси та інноваційні можливості підприємства, встановити інноваційні

чинники, що впливають на рівень конкурентного статусу, дослідити теперішній стан та перспективи інноваційного розвитку підприємства, систематична оцінка конкурентоспроможності сприяє стабільному розвитку підприємства та забезпеченню його конкурентного статусу. Конкурентний статус дозволяє відокремити з великої кількості підприємств неодмінних лідерів, здатних виробляти по-справжньому якісні та актуальні для сучасного життя інноваційні товари і послуги.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Єлісеєва О. К. Методи та моделі оцінки і прогнозування фінансового стану

- підприємств : моногр. / О. К. Єлісєєва, Т. В. Решетняк // Донбаська держ. машинобудівна академія. — Краматорськ : ДДМА, 2007. — 208 с.
2. Иванов Ю. Б. Конкурентні переваги підприємства: оцінка, формування та розвиток : моногр. / Ю. Б. Иванов, П. А. Орлов, О. Ю. Иванова ; [НАН України; Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку]. — Х. : ІНЖЕК, 2008. — 352 с.
3. Ильина Е. П. Модели и методы аналитической поддержки принятия решений стратегического управления / Е. П. Ильина, И. П. Сеницын, О. А. Слабоспицкая, Т. Л. Яблокова // Проблемы програмування . - 2012. - № 2-3. - С. 270-280.
4. Кирчата І. М. Управління конкурентоспроможністю підприємства в глобальному середовищі: моногр. / І. М. Кирчата, Г. В. Поясник. — Харків: ХНАДУ, 2009. — 160 с.
5. Левик І. С. Інструментарій стратегічного аналізу: класифікація, переваги та недоліки використання / І. С. Левик // Наука й економіка. — 2010. — № 2 (18). — С. 132-138.
6. Матвєєв В. В. Система понять, які характеризують конкурентний стан підприємства / В. В. Матвєєв // Інтелект ХХІ . - 2014. - № 2. - С. 55-62. —
7. Мелень О. В. Інноваційний розвиток та конкурентоспроможність машинобудівних підприємств / О. В. Мелень // Вісник НТУ «ХПІ». — Харків : НТУ «ХПІ», 2013. — № 20 (993) . — С. 18-22.
8. Модели и методы аналитической поддержки принятия решений стратегического управления / Е. П. Ильина, И. П. Сеницын, О. А. Слабоспицкая, Т. Л. Яблокова // Проблемы програмування. — 2012. — № 2–3. — С. 270–280.
9. Стояновський А. Р. Особливості побудови та перспективи розвитку загальнодержавної системи моніторингу інноваційної діяльності в Україні [Електронний ресурс] / А. Р. Стояновський. - Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vc_hnu_ekon/2010_4_1/282-289.pdf.
10. Яненко І. Г. Організаційно-управлінські ресурси інноваційного розвитку економіки: методологія та практика : моногр. / І. Г. Яненко. — Миколаїв : Вид-во ЧДУ імені Петра Могили, 2012. — 380 с.
11. Янковой Р. В. Наукові підходи до формування стратегії промислових підприємств в умовах ринкових трансформацій / Р. В. Янковой, В. М. Проценко, О. Ю. Євлах // Вісник КНУНД МОН України. — Київ. — 2011. — № 1 (57). — С. 148–152.

УДК 339.137.2:331.103

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Уткіна Ю. М., к.е.н., доцент (УкрДУЗТ)

Глобалізаційні процеси створили можливості до нового розвитку, який пов'язаний із виробленням дієвих орієнтованих на зовнішньоекономічний простір стратегій. Вони ґрунтуються на забезпеченні збереження власної